

KAYNAKLARIN KADIN HAKLARINA YÖNLENDİRİLMESİ

Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme için Araç Seti

İçindekiler

1. Biz Kimiz
2. Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda Uzman Çalışma Grubu
3. Bu Araç Seti Hakkında
4. Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeye Giriş
5. Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Analizi: Adım Adım Rehber
6. Değişimi Savunmak: Kadınların Sivil Toplum Deneyimleri
7. Savunuculuk Araçları
  - SSS
  - Önemli Mesajlar
  - Örnek Savunuculuk Mektubu
  - Sivil Toplum Talepleri

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

Biz Kimiz

Avrupa Kadın Lobisi (AKL) (European Women's Lobby, EWL), kadınların insan haklarını ve kadınlar ile erkekler arasındaki eşitliği desteklemek amacıyla toplumu ve Avrupa Kurumlarını etkilemek üzere Avrupa'daki kadın hareketlerini bir araya getirmektedir.

AKL; 26 AB Üye Devleti, üç Aday Ülke, bir eski AB Üye Devleti ve bir Avrupa Serbest Ticaret Birliği ülkesinde toplam 2000'den fazla örgütün yanı sıra Avrupa'daki kadınların ve kız çocuklarının çeşitliliğini temsil etmenin yanısıra Avrupa çapında 17 örgütü temsil eden en büyük Avrupa kadın dernekleri ağının çatı örgütüdür.

AKL, kadınların yaşamın tüm yönlerine, özellikle de liderlikğe, bakıma ve üretime katkılarının tanındığı, ödüllendirildiği ve kutlandığı bir toplum öngörmektedir; tüm kadınların özgüveni, seçim özgürlüğü, şiddet ve sömürüden kaçınma özgürlüğü vardır; ve hiçbir kadın ya da kız çocuğu geride bırakılmaz.

Kadın örgütleri için daha sürdürülebilir kaynak sağlamayı ve sürdürülebilir bir ekonominin feminist dönüşümünü teşvik etmeyi de içeren stratejik hedeflerimizin gerçekleştirilmesine rehberlik etmek için üye örgütlerimizin uzmanlığına güveniyoruz.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda Uzman Çalışma Grubu

Clara Berglund, İsveç'teki kadın hareketinin çatı örgütü olan İ sveç Kadın Lobisi'nin Genel Sekreteridir. Ayrıca İ sveç Kadın Lobisi'nin bir yan kuruluşu olan Forum Jämställdhet AB'nin icra direktörüdür.

Clara, Sekiz yıldır İ sveç Kadın Lobisi'nin devlet bütçesi üzerine yıllık cinsiyet eşitliği değerlendirmelerine katılıyor. Belediyeler ve bölgeler tarafından toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda düzenli olarak uzman konuşmacı olarak davet ediliyor. İ sveç Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurumu'nun yönetim kurulunda ve hükümetin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yaşam Döngüsü Gelirleri Komisyonu bünyesindeki uzman grubunda görev alıyor.

Marion Böker, Uluslararası Kadınlar İttifakı'nın (IAW) İ cra Kurulu Başkan Yardımcısıdır ve IAW'yi Avrupa Kadın Lobisi'nde yönetim kurulu üyesi olarak temsil etmektedir.

1993 yılından bu yana birçok ülkede toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme danışmanı olarak görev yapıyor.

2002'den beri Alman'yadaki Berlin Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Grubunda üye ve Avrupa Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Ağ ı'nın kurucu ortağı

Emma, İskoçya'da kadınların sosyal, ekonomik ve politik eşitliği üzerine çalışan feminist bir politika ve savunuculuk örgütü olan Engender'in İcra Direktörüdür. Özel ilgi alanları kadın ve ekonomi, erkeklerin kadına yönelik şiddeti, toplumsal cinsiyetin anaakımlaş tırılması ve kadınların insan haklarıdır.

Baş bakan'ın Kadın ve Kız Çocukları Danış ma Konseyi üyesi, İskoçya Tecavüz Kriz Masası ve İskoçya İnsan Hakları Konsorsiyumu yönetim kurulu başkanı ve *Close the Gap* yönetim kurulu üyesidir. İskoç Kadın Hakları Merkezi ve "Kadınlar 50:50" kampanyasının danışma komitesi üyesidir.

Ana Sofia Fernandes, Portekiz Kadın Hakları Platformu (AKL'nin Portekiz için ulusal koordinasyon örgütü) Başkanı, AB-BM Sivil Toplum Küresel Referans Grubu üyesi ve Portekiz Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nde danışmandır.

2018'den bu yana, devlet bütçesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bir pilot projenin uygulanması için Portekiz Devleti'ne teknik yardım sağlayan Portekiz Kadın Hakları Platformu ekibine liderlik etmektedir.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda Uzman Çalışma Grubu

Elisabeth feminist bir ekonomisttir (doktora, Viyana Ekonomi ve İşletme Üniversitesi, Avusturya; Harvard Üniversitesi, Kamu Yönetimi Yüksek Lisansı) ve Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme (TCDB), feminist ekonomi ve ekonomi politikası alanında araştırma, savunuculuk ve danışmanlık alanlarında 20 yıldan fazla deneyime sahiptir.

Avrupa Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Ağı ve feminist ekonomi politikası üzerine bir araştırma ve savunuculuk grubu ve Avusturyalı bir sivil toplum örgütü olan "Femme Fiscale"nin kurucu üyelerinden Elisabeth'in Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemenin yanı sıra feminist ekonomi ve ekonomi politikaları üzerine kapsamlı yayınları bulunmaktadır. 2018 yılında yayınlanan "Gender Budgeting in Europe. Developments and Progress" (Palgrave MacMillan) başlıklı kitabın (Prof. Angela O'Hagan ile birlikte) editörlerinden biridir.

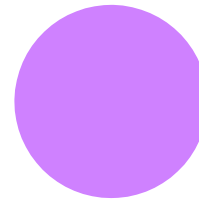

Dina Loghin, 2015 yılına kadar başkanlığını yaptığı SEF Vakfı'nı (1995) ve Romen Kadın Lobisi'ni (RoWL)(2007) kurdu. Halen Siyasette Kadın Çalışma Grubu'nda RoWL temsilcisi ve Avrupa Kadın Lobisi'nin Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Uzman Grubu üyesidir.

1994 yılına kadar mühendislik yapan Dina, İtalya'daki Teknik Üniversite'de Doçent olarak görev yaptı ve Bükreş'teki SNSPAsiyaset Bilim Fakültesi'nde Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları alanında Yüksek Lisansını (2001) tamamladı. Dina, aşağıdaki konularda eğitim kılavuzları ve kurs tasarımları hazırlayanlar arasındadır: Kamu politikalarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi, toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması, sosyal programların değerlendirilmesi, STÖ'lerin yönetimi vb

Janet Veitch (OBE), Birleşik Krallık Kadın Bütçe Grubu Başkanıdır. Birleşik Krallık'ta kadınları desteklemekten sorumlu bakanlar adına, tüm bakanlıklar için toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasından sorumlu birim başkanı ve bakanlara toplumsal cinsiyet politikası konusunda tavsiyelerde bulunmak üzere Birleşik Krallık Ulusal Kadın Komisyonu Direktörlüğü yaptı. Ermenistan, Tacikistan, Arap dünyası, Vietnam, Zambiya, Kenya, Kore, Çin, Filipinler, Tayland ve Ukrayna'da toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bağımsız uzman olarak çalıştı. Çalıştığı kurumlar arasında BM Kadın Birimi, BM Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu, Oxfam, British Council, Westminster Demokrasi Vakfı, İngiltere ve Galler Tecavüz Kriz Masası ve Britanya Eşitlik ve İnsan Hakları Kurumu bulunmaktadır.

Bu Araç Seti Hakkında

2018 yılında, AKL, Fondation Chanel ile birlikte, Avrupa'da kadın hakları için uzun vadeli kaynakları harekete geçirmeyi amaçlayan iki yönlü bir proje olan Avrupa'da Kaynakların Kadın Haklarına Yönlendirilmesi çalışmasını başlattı.

Bu proje ile AKL, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda yeniden gösterilen ilgi ve yürütülen faaliyet çeşitliliğinden yararlanmayı amaçlamıştır. Bu, vakıflar gibi hayırsever toplulukların, şirketlerin ve kurumların katılımıyla, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda farkındalık yaratarak ve fonların toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme mekanizmaları aracılığıyla Avrupa'daki kadın örgütlerine yeniden dağıtılmasını teşvik ederek başarılmıştır.

Bu Araç Seti, AKL ve üyelerinin, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme gizemini çözmek ve Avrupa genelindeki tüm paydaşların kadın hareketi için sürdürülebilir kaynakların sağlanmasının temel bir boyutu olan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme mekanizmalarını daha iyi uygulama kapasitesini artırmak için yaptıkları bu proje ve çalışmalardan doğmuştur.

Bu araç setinde yer alan aşağıdaki kaynaklar, kadın sivil toplum örgütlerini yerel, ulusal ve Avrupa düzeyinde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme teşviki ve benimsenmesi konusundaki savunuculuklarında desteklemek için hem pratik hem de bilgilendirici olmayı amaçlamaktadır.

Bu Araç Seti'nde neler yer alıyor?

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeyi Anlama

Devlet bütçeleri ve mali mekanizmalar, yalnızca teknik bilgi birikimine sahip olanlar tarafından erişilebilir ve genellikle karmaşık bir dizi kural ve usul olarak sunulur. Bu araç setinde, önde gelen uzmanlar bu engeli ortadan kaldırıyor ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme temellerini ve süreçlerini ayrıntılı olarak özetliyor. Amaç, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliği ilerletmede neden bu kadar önemli olduğunun, nasıl uygulanması gerektiğinin ve kadınların oluşturduğu sivil toplum ekonomilerimizin feminist devrimine yardımcı olmak için bu süreçlere nasıl ve ne zaman katılması gerektiğinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktır.

Kadınların Sivil Toplum Deneyimleri

Uzman kuruluşlardan öğrenilen iyi uygulamaları ve dersleri paylaşmak; toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme benimsenmesi konusunda diğer kuruluşların nasıl başarılı ve sürekli bir savunuculuk yaptıklarını anlamak için çok önemlidir. Bu araç setinde, Avrupa ülkelerinin dört bir yanından kadın örgütleri, savunuculuk deneyimlerini paylaşmakta ve uzmanlık içeren tavsiyeler vermektedir.

Savunuculuk Araçları

Bu araç setinde, kadınların oluşturduğu sivil topluma bölgenizde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme benimsenmesi için savunuculuk yapmalarına ve kampanya yürütmelerine yardımcı olacak kaynaklar sunuluyor. Bunların arasında karar vericilerle veya finansal kurumlarla iletişim kurarken doğrudan kullanılacak pratik araçların yanı sıra kampanya danışmanlığı ve bilgilendirme araçları da yer alıyor.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeye Giriş

Bütçe, AB düzeyinde ya da eyalet, bölgesel veya yerel düzeylerinde, herhangi bir kuruluşun en önemli belgesidir. Siyasi vaatlerin gerçekleştirilmesi veya ihmal edilmesi, meselelerin öncelik kazanması veya unutulması ve ortak kaynakların dağıtılması hep bütçe üzerinden olur.

Kamu bütçeleri, vergi mükelleflerinin verdiği paraların nasıl toplanacağını ve dağıtılacağını düzenler. **Herkesin kamusal faaliyet ve bütçelerden eşit derecede yararlandığı açıkça görünür olmalıdır.** Şu anda durumun böyle olmadığını görüyoruz. Bazı grupların -ki genellikle bunlar erkek egemendir- çıkarları çok daha fazla dikkat ve destek çeker.

Toplumsal cinsiyete dair ön yargılar ve eşitsiz toplumsal cinsiyet rolleri toplumlarımızda o kadar yerleşmiştir ki, "her zamanki gibi iş yapmak", eşitsizliği, özellikle de (ücretli ve ücretsiz) emeğin, gelirin, servetin, etkinin ve daha pek çok şeyin eşit size dağılımını sürdürme anlamına gelir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme analizi buna meydan okumanın bir yoludur.

Avrupa Konseyi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi "bütçe sürecinin her düzeyinde toplumsal cinsiyet bakış açısını içeren ve toplumsal cinsiyeti teşvik etmek için gelir ve harcamaları yeniden yapılandıran bütçelerin toplumsal cinsiyete dayalı bir *değerlendirmesi*" olarak tanımlamaktadır.

Basitçe söylemek gerekirse, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bütçeleri toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından analiz etmenin veya hazırlamanın bir yoludur. Bütçelerimizi bu açıdan analiz ederek, herkesin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının devlet bütçeleriyle karşılanmasını ve devletin harcamalarının hepimize yarar sağlamasını sağlayabiliriz .

Bu yaklaşım, devlet maliyesinin tüm seviyelerine veya çok taraflı kurumlara, kuruluşlara, vakıflara ve hatta bankalara uygulanabilir. Harcamalara, bütçeye, gelirlere ve vergilere uygulanmalıdır ve kadınların ve erkeklerin farklı ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli kaynakların tahsis edilmesini sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Bir araç olarak, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme bu eşitsizliklere ışık tutmaya yardımcı olur ve diğer türlü toplumsal cinsiyetten bağımsız olduğu varsayılan bütçe süreçlerinde istemeden devreye giren önyargıyı ortaya çıkarabilir. Bütçelerdeki çelişkili etkilerin yanı sıra kadınlar ve kız çocukları üzerinde olumsuz yönde etkisi devam eden engellerin belirlenmesine ve kaldırılmasına yardımcı olur.

Örneğin, ister kadınlar ve kız çocuklarına karşı şiddet, ister cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine erişim, isterse de siyaset veya karar alma alanlarından dışlanma veya temsil eksikliği olsun, kadınlar ve kız çocukları çeşitli ayrımcılık biçimleriyle yüzleşmeye devam ediyor. Bütün bunlar, işgücü piyasasının ayrışmasına katkıda bulunarak, kadınların en çok kayıt dışı, güvencesiz, düşük vasıflı ve düşük ücretli işlerde varlık göstermelerine, işletme sahipleri arasında yeterince temsil edilmemelerine veya bu temsil olanaklı olduğunda ise ancak mikro işletmelerde yoğunlaşmalarına neden olmaktadır.

Bu, aynı zamanda, kadınların bakım yükünün bir kısmını üstlenmek üzere halk sağlığı ve sosyal bakım hizmetlerine daha fazla erişime ihtiyaç duyma olasılıklarının olduğu anlamına gelir ve bu nedenle de devlet ve küresel kurumlar kemer sıkma tedbirleri benimsediğinde, vergileri ve kamu hizmetlerinde kesintiye gittiklerinde ve çok uluslu şirketlerin vergiden kaçınmasına olanak tanıdığı anda kadınlar erkeklerden daha fazla etkilenmektedir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, fırsatları ve hataları belirlemenin yanı sıra, kadınların sorunlarını hükümetin kalbine yani Maliye Bakanlığına getirir. Hükümetler, para dağıtırken savunucusu olmayan mantıklı politikaları rutin olarak görmezden gelir. Ancak, kadınlar için neyin anlamlı olduğu (ve genelin iyiliği) hakkında yargılar Maliye Bakanlığı bünyesinde oluşturulabilirse, savaş yarı yarıya kazanılmış olur.

- The Economist, Şubat 2017

Bu kemer sıkma politikaları, mal ve servete sahip olanlara yarar sağlasa da, yoksul olanlara yarar sağlamaz. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin yararı, bu etkileri analiz etmek için bir araç sunması ve vergi ve harcama politikalarının farklı ekonomik statüleriyle kadınlar ve erkekler üzerindeki istenmeyen etkilerini düşünmemize ve eşitsizliği artırmak yerine azaltan ekonomik politikalar tasarlamamıza yardımcı olmasıdır.

Akliselim, kanıt temelli ekonomi ve bütçe politikalarının tek başına özel çıkarlara hizmete odaklanmaktan daha iyi olduğunu söyler. Bu nedenle, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme iyi bir bütçe anlayışdır; bütçelerin potansiyel etkilerinin kanıt dayalı iyi bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunur ve Avrupa'da herkesin yararlanabileceği sosyal ve ekonomik bir geleceğin yaratılmasını kolaylaştırır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, herkesin yararına daha iyi ve daha etkili bir bütçelemedir!

Toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısını ulusal, bölgesel ve yerel bütçelere entegre ederek hükümetler, mevcut (bilinçli veya bilinçsiz) eşitsizliği desteklemek yerine, kadınların ve erkeklerin ihtiyaçlarının eşit şekilde karşılanmasını ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik daha fazla adım atılmasını sağlayabilir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin Avrupa Birliği'ndeki bütçelerin ve kaynakların önde gelen hedeflerinden biri olmasını sağlayacaktır.

Bu nedenle, insan ve kadın haklarını ciddiye alan ve bütçeleri etkin bir şekilde kullanmak isteyen herkesin, toplumsal cinsiyet merkezlerini kullanması ve bunu bütçelemede düzenli bir uygulama olarak benimsemesi gerekir.

Artık bu kapsamlı yaklaşımı uygulamanın uygulanmasıyla, Avrupa Birliği'nin mali mekanizmaları içinde ve daha iyi bir gelecek için modernleşmenin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği ve refahı için mevcut hakların gerçekleştirilmesinde krize müdahale amaçlı kurtarma fonlarının etkisini görmenin zamanı geldi!

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Analizi: Adım Adım Rehber

Giriş

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, kamu kaynaklarının toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadın haklarının geliştirilmesine en etkili katkıda bulunacak şekilde toplanmasını ve harcanmasını sağlamayı amaçlar. Bu nedenle, politika oluşturma ve bütçeleme çalışmalarının kanıt temelli olması çok önemlidir.

Bu kanıtın oluşturulmasına "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Analizi" (TCDBA) denir.

Bazen başka bir terminoloji, örneğin "toplumsal cinsiyet etki analizi" terimi de kullanılabilir; bu terimlerin tümü, bütçe veya finansal karar vermenin bilgiye dayalı olmasını sağlayacak sağlam kanıt temelleri oluşturmak üzere aynı analiz yapma sürecine işaret etmektedir. TCDBA bu nedenle toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulamasını anlamlı hale gelmesinde önemli bir unsurdur. Mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri veya bütçelerin ve politikaların etkileri gibi konularda kanıt toplamaya yardım eder.

Bu kanıtlar toplandıktan sonra, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın haklarını teşvik etmek için bütçeleme ve politikalarda doğru kararlar alınabilir. **Bu bütünlüklü bir süreçtir ve tüm bütçeleme süreci boyunca gerçekleştirilmelidir.** Bu, TCDBA'nın analiz, karar verme, uygulama ve sonuçların gözden geçirilmesi arasındaki yakın bağlantıyı dikkate aldığı ve daha sonra bir sonraki bütçe döngüsüne girilebileceği anlamına gelir.

TCDBA'nın zorunlu olması ve anlamlı bir şekilde yürütülmesinin sağlanması, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin planlama ve bütçeleme süreçlerine sistematik entegrasyonunun esasını oluşturur. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yasalar veya hükümet kararları ile zorunlu hale getirildiğinde bile; **bu, iyi uygulanacağı anlamına gelmez.** Bu nedenle, TCDBA düzenli olarak yapılmalıdır.

Ayrıca, sadece toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme için değil, aynı zamanda TCDBA için de, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda özel bir gösterge içeren BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) benzeri uluslararası standartlar olduğunu akılda tutulmalıdır.

Ayrıca, Kamu Harcamaları ve Finansal Hesap Verebilirlik (KHFHV) adı verilen ve aynı zamanda "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Kamu Mali Yönetimini" değerlendirmek için bir çerçeve içeren bütçe sistemlerini değerlendirme metodolojisinde özetlenen bütçeleme ile ilgili uluslararası standartlar da önemlidir.

TCDBA için savunuculuk çalışmalarında gerek SKA'lara gerekse KHFHV çerçevesine atıfta bulunulabilir. **Bunlar, birçok hükümetten büyük ilgi görmeleri nedeniyle, ulusal yasal gerekliliklerin yanı sıra sivil toplum için yararlı bir referans noktası olabilirler.**

Genel olarak, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme sadece iyi bir TCDBA'yı değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın haklarına dair taahhütlerin sürece tamamen entegre edilmesini sağlamak için **genel bütçeleme ve planlama süreçlerinin değişmesini de içerir.** Burada sivil toplumun hükümetleri yakından izlemedeki önemli rolünü görürüz; hükümetler, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları taahhütlerini yerine getirmek için hızlı bir şekilde çalışmanın kilit bir unsuru olarak, açık bir TCDBA'ya dayalı ve nitelikli bir toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulamasından sorumlu tutulmalıdır.

Süreç aynı zamanda kadınların ve erkeklerin çıkarlarının ve önceliklerinin çeşitliliklerine katılımını ve temsilini de içermelidir. Bu nedenle, bütçe ve politikalarla ilgili karar alma süreçlerinde **toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik katılımcı süreçlerin savunulması**, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme bağlamında sivil toplum grupları için de önemli bir görevdir .

Süreç nedir ve sivil toplum nasıl dahil olabilir?

Anlamalı bir TCDBA'nın bütçe sürecine entegre edilmesinin çeşitli yolları vardır. Bununla birlikte, ilk adım olarak, **sorumlu kamu idaresine** (bu bakanlıkların, yerel yönetimlerin ilgili departmanları vb. olabilir) **ne yapmaları gerektiği konusunda net rehberlik ve yönlendirme sağlanması** esastır.

Genellikle Maliye Bakanlığı -veya Bütçe Dairesi- bütçe sürecinin hazırlanması için kılavuzlar yayınlar ve bunlar daha sonra kamu bütçesinin belirli bölümlerini hazırlamaktan sorumlu tüm bakanlıklara ve diğer kurumlara gönderilir. Bu kılavuzlara genellikle "**Bütçe Uygulama Genelgesi**" denir. Bunlar hizmete özel belgeler olsa da, genellikle bakanlığın web sitesinde yayınlanır. TCDBA'nın bu yönergelerle zorunlu olarak dahil edilmesinin hayati önem taşıdığını anlaşılmalıdır, çünkü bu bütçe dönemi boyunca toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin uygulanmasını sağlamaya yardımcı olur.

Bu ayrıntının bilinmesi, sivil toplumun TCDBA'nın eksik olup olmadığını, yapılan TCDBA'nın niteliğinin net yönergeler sağlanmadığı için iyi olup olmadığını veya TCDBA için kılavuzların bütçe süreci çerçevesinde yayınlanıp yayınlanmadığını ve içeriklerinin ne olduğunu kontrol etme fırsatı sunar.

Elde sadece iyi TCDBA'nın olması değil, aynı zamanda bütçede görünürlüğünün sağlanması da önemlidir. Kilit soru, hükümetin bütçe teklifinde, bütçenin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın haklarının sağlanmasına nasıl katkıda bulunduğuna dair açık bir beyanda bulunup bulunmadığıdır.

Bu beyan, TCDBA'nın temel sonuçlarını (örneğin, temel eksiklikleri ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini vurgulayarak) içerebilir ve içermelidir. Ayrıca hükümet bütçesinin ve politikalarının eşitsizlikleri azaltmayı ve kadın haklarını teşvik etmeyi nasıl amaçladığı konusunda bilgi vermelidir.

İnceleme için Parlamento'ya veya yerel düzeyde seçilmiş organlara sunulan bütçe belgelerindeki bu tür bilgi veya açıklamalar, ana bütçe belgesine veya ayrı bir belgeye eklenmiş olarak farklı biçimlerde sunulabilir, ancak bunun genellikle "**Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Beyanı**" olarak adlandırıldığını bilmek faydalı olacaktır.

Savunuculuk uyarısı

Bu noktada hangi somut savunuculuk adımı atılabilir?

- Bütçe kılavuzlarının TCDBA ile ilgili talimatlar içerip içermediğini veya toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin genel olarak sürece nasıl entegre edileceğini kontrol edin.
- Bütçe talimatlarının verilmesinden sorumlu aktörleri (örneğin, bütçe dairesi/ departmanı başkanı) belirleyin.
- Bu konuda daha fazla bilgi edinmek ve / veya TCDB ve özellikle TCDBA hakkında açık bir yönlendirme yapılmasını sağlamak için bir toplantı ayarlayın.
- Süreci izleyin; bütçe teklifinin iyileştirilip iyileştirilmediğini kontrol edin ve durumun takibini yapın.

Uzman tavsiyesi

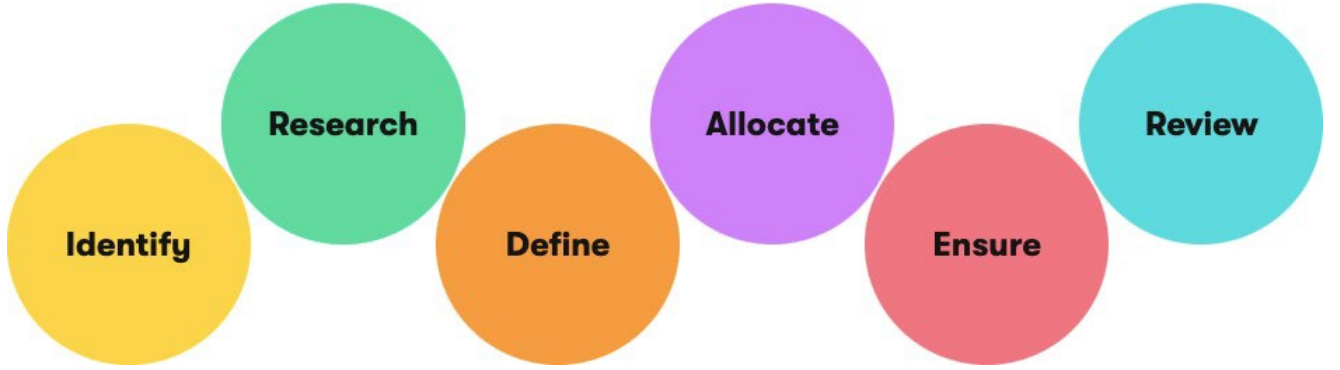
Bütçede toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye dair kamuya açık ve yüksek nitelikli bilgilerin yer almasını savunurken, şunları yapmak önemlidir:

- Bütçe belgelerine TCDB ve TCDBA hakkında ne kadar bilgi eklendiğini kontrol edin.
- TCDBA'da neyin iyi ve neyin eksik olduğunu gözden geçirin ve paydaşlarla görüşmek istediğiniz temel sorunları sıralayın.
- Bir paydaşa ulaşacaksanız kime hitap etmek istediğinize (örneğin, Bütçe dairesi başkanı veya Bakan) stratejik olarak karar verin.
- Toplantı / diğer faaliyetler için zamanlamayı iyi yapın (örneğin, genellikle bütçe görüşmeleri sırasında bütçe sunumun yapıldığı zaman, mesela bakanın bütçeyi Parlamente'ye sunması veya bütçenin Parlamente'de oylanması aşamasında medyanın ilgisini çekmek kolaylaşır).
- Sorunları genel olarak nasıl çerçeveleyeceğinize karar verin ve halkın dikkatini çekecek mesajlar hazırlayın. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve TCDBA'yı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Haklarını teşvik etmek için öncelikli harcamalar konusundaki temel taleplerinizle ilişkilendirebilirsiniz.

Başarılı bir Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Analizinin içermesi gereken adımlar şunlardır:

- 1. Adım:** Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini, sorunlarını ve bu konudaki eksikleri belirleyin.
- 2. Adım:** Hükümet politikalarının, programlarının, reform projelerinin, faaliyetlerinin ve bütçelerinin toplumsal cinsiyet analizini yapın.
- 3. Adım:** "Doğru eylemi seçin": Toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için yapılacak faaliyetleri tanımlayın.
- 4. Adım:** Toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşılması amacıyla gerekli faaliyetler/ reformlar için yeterli kaynak ayırın ve uygulama için yeterli para sağlayın.
- 5. Adım:** Toplumsal cinsiyete duyarlı politika ve bütçe uygulamalarını gerçekleştirin.
- 6. Adım:** Çalışmayı sürekli gözden geçirin ve geliştirin. İzleme ve değerlendirme

Bu adımların her birinde, ilgili kurumların başlatması gereken birkaç farklı eylem vardır. Kapsamlı bir süreç olarak, sivil toplumun bu farklı adım ve süreçler hakkında daha fazla bilgilendirilmesi önemlidir; bu sayede savunuculuk planlarınızı daha geniş bilgiye dayandırabilir veya sürecin hangi bölümlerinde sivil toplumun uzmanlık ve katılımından en çok yarar görülebileceği anlaşılır.

Aşağıda, bu adımları ayrıntılı olarak özetliyor ve örgütlerinize en iyi nasıl ilerleyecekleri konusunda bazı tavsiyelerde bulunuyoruz.

1. Adım: Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini, sorunlarını ve eksikliklerini belirleyin.

Bir TCDBA içindeki ilk adım, kadınlar ve erkekler arasındaki **eşitlik veya eşitsizlik ile ilgili mevcut durumun zorunlu bir analizini** yapmaktır. Bu, hangi eşitsizliklerin kaldığını ve ele alınması gerektiğini en iyi şekilde tanımlamak için kesişimsel bir yaklaşım kullanılarak yapılmalıdır. Bir ülke ve/veya bölgedeki toplumsal cinsiyet eşitliği durumunun tam olarak anlaşılması için bu tür analizlerin düzenli olarak ve çeşitli alanlarda yapılması önemli olsa da, TCDBA için bu adım, belirli bir bütçe kaleminin, programın veya politika alanının ele aldığı çok özel bir alandaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini tanımlamayı ifade eder. Örneğin, emek piyasası programları söz konusu olduğunda ücretli ve ücretsiz çalışan kadınların durumu; toplu taşıma programı analiz edildiğinde hareketlilikte ve farklı ulaşım araçlarının kullanımında toplumsal cinsiyet meseleleri.

İlgili kurumların mevcut durum hakkında mümkün olduğunca fazla bilgi toplamaları ve bu veriler içindeki toplumsal cinsiyet boyutunu analiz etmeleri istenmelidir. Bu veriler, mevcut durumun en doğru resminin çekilmesi için toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmalıdır; bu adım olmadan yeterli toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme önlemleri alınamaz.

TCDBA yapan kurumlar için bu süreçte sorulması gereken sorulardan bazıları şunlardır:

- Bu alanda kadınlar ve erkekler için mevcut durum nedir?
- Bu sektörde kaç kadın ve erkek doğrudan etkileniyor veya bu alandaki politikalardan veya programdan (reform) etkilenecek?

Veri toplama süreci, söz konusu sektörün/alanın toplumsal cinsiyet eşitliği hedefleri veya talepleri ile tutarlı olarak şekillenmelidir. Bu nedenle kurumların **bu hedeflerin ne olduğunu ve bunlara nasıl ulaşabileceğini** ana hatlarıyla belirtmeleri gerekir.

Toplanan verilerin karşılaştırılması ve mevcut durumun analizi, mevcut durumun toplumsal cinsiyet eşitliği hedefleriyle uyumlu olup olmadığını göstermelidir. Eğer değilse, buna neden olan başlıca engeller veya eksiklikler nelerdir ve nasıl ortaya çıkıyorlar? Sonuçta, bu ön analiz kalan engellerin ne olduğunu ve mevcut durumun diğer alanları da etkileyip etkilemediğini belirlemelidir.

Bu analiz sayesinde, **hem doğrudan hem de dolaylı olarak toplumsal cinsiyet eşitliğini ölçecek göstergeler geliştirilmelidir**. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin statükosunu koruyan sorunların nedenleri somut olarak tanımlanmalı ve önerilen sonraki adımlar bu ilk analizin sonuçlarından yararlanılarak şekillendirilmelidir.

Çoğu durumda, bu ilk adım, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri hakkındaki mevcut raporları ve bilgileri gözden geçirerek gerçekleştirilebilir. Genellikle sorunların ne olduğu hakkında aslında yeterli bir bilgi bulunur; farklı aktörler, örneğin kadın sivil toplum grupları veya aynı zamanda alanda çalışan kamu görevlileri de toplumsal cinsiyet farkları hakkında iyi bir bilgiye sahiptir. **Durumun tam bir resmini elde etmek için tüm bilgi kaynaklarına bakmak önemlidir.** Toplanan bu bilgiler, diğer tüm bütçeleri ve politika çalışmalarını şekillendirmek için kullanılmalıdır.

Savunuculuk uyarısı

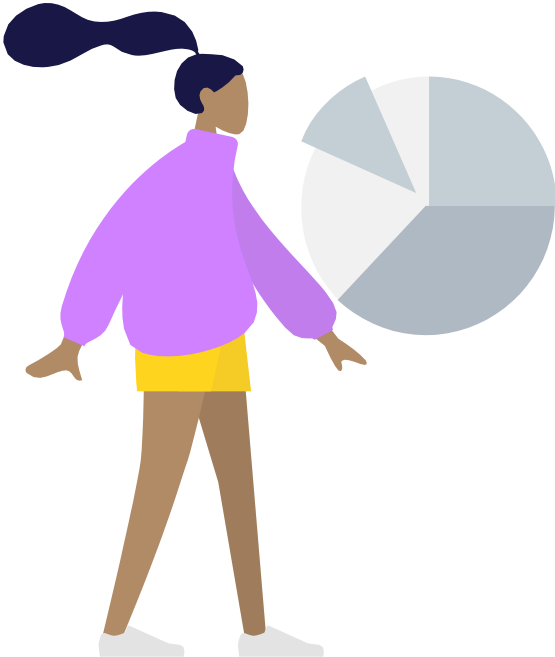
Sivil toplum olarak bu sürece aşağıdaki yollarla katkıda bulunabilirsiniz:

- Sektördeki toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve farkları hakkında kendi görüşlerinizi derleyin
- Analizinizi hükümetinkiyle karşılaştırın - sorunun resmi analizinde eksik olabilecek şeyler neler olabilir?
- Hükümet yetkilileri tarafından ele alınması gereken temel sorunları ve cinsiyet eşitsizliklerini tanımlayın.
- Hükümet politikalarının, programlarının ve bütçelerinin bunları yeterince ele alıp almadığını kontrol etmek konusunda temel oluşturması için ulaşılması gereken toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerini belirleyin.

2. Adım: Hükümet politikalarının, programlarının, reform projelerinin, faaliyetlerinin ve bütçelerinin toplumsal cinsiyet bakış açısından analizini yapın.

Bu adım, herhangi bir toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme analizinin (TCDBA) özüdür.

Hükümet etkinlerinin ve bütçelerinin toplumsal cinsiyet analizini yapmanın farklı yöntemleri bulunur. Genellikle "ex ante" veya "ex post" toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizi veya toplumsal cinsiyet etki analizi terimleri kullanılır. Bu teknik veya hukuki terimlerin akıl karışıklığına neden olmaması önemlidir. "Ex post", politikaların ve bütçelerin uygulandıktan sonra, örneğin hizmet uygulaması ve yararlanıcıları hakkındaki verilere ulaşıldığında, etkilerinin analizini ifade eder. "Ex ante", planlanan politikaların ve gelecekteki bütçenin sonuç ve etkilerinin tahmin edilmesini ifade eder.

"Ex post" çalışma yapmak genellikle daha kolaydır, çünkü daha fazla veri vardır ve politikalar halihazırda uygulanmıştır. Bununla birlikte, bir "ex ante" analiz süreci, gelecekteki davranış ve etkilerin simülasyonunu yaparken geçmiş verileri ve modelleri de kullanabilir. Bütçe programları zaman içinde aynı kalırsa, analizlerde çok fazla fark olmayacaktır, ancak büyük reform projeleri olduğunda bu alıştırmaya daha yararlı hale gelecektir.

Toplumsal cinsiyet bakış açısının kullanıldığı analizler; hizmetler, yatırımlar veya bireylere (örneğin sosyal transferler) ya da sektör veya bütçe programı içindeki kurumlara (örneğin işletme sübvansiyonları) ödenen paralar gibi kamu faaliyetlerinin analizini yapmayı içerir.

Sivil toplum açısından amaç, analitik tekniklerin ayrıntılarında kaybolmak değil, genel olarak ne yapılması gerektiğini ve hangi noktalarda aktif olmanız gerektiğini daha iyi anlamak için sonuçların nasıl sunulması gerektiğini anlamaktır; örneğin, eksik veya düşük nitelikli analizlerin değiştirilmesini savunmak, veya kendi hedeflerinizi savunmak için mevcut cinsiyet analizini nasıl kullanacağını anlatmak.

Bu tür analizlerde sorulması gereken temel sorular ş unlardır:

- Kaç kadın ve erkek politikalardan, programlardan, reform projesinden, faaliyetlerden etkileniyor? (Kesişimsel analiz merceği kullanarak değerlendirin.)
- Farklı kadın ve erkek grupları için hizmetlerin ve kamu altyapısının erişilebilirliği nasıl? Hizmetlere veya altyapıya erişimde toplumsal cinsiyetle ilgili engeller var mı?
- İstihdam, gelir, hareketlilik, sağlık, ş iddetten arındırılmış yaşam vb. konularındaki uygulamaların (farklı gruplardan) kadınlar ve erkekler üzerindeki etkileri nelerdir?
- Belirli hizmet veya yatırımlar; ücretsiz emeğin, özellikle de ücretsiz bakım iş inin kadınların üzerinde oluşturduğu zaman yükünü nasıl etkiliyor?
- TCDBA'nın 1. adımında toplumsal cinsiyetler arası eş itsizlikleri ve farkları ele alan faaliyetler belirlendi mi?
- Eş itsizliklerin ve farkların azaltılması ile kadınların özel ihtiyaçlarının karşı lanması açısından gözle görülür bir etki söz konusu mu? Belirli bütçe programları ve faaliyetleri için ayrılan bütçe yeterli mi?
- Belirli programlarda ve faaliyetlerde harcanan bütçe tam olarak nedir?
- Farklı gruplardan gelen kadınlar ve erkekler bütçe tahsislerinden nasıl yararlanıyor?

Savunuculuk uyarısı

Kadınların oluşturduğu sivil toplumunun bu analiz bağ lamında farklı rolleri bulunur (ayrıca 3. adımdan sonraki tavsiyelere bakınız):

- Hükümet tarafından yapılan TCDBA'nın kalitesini ve bütçe belgelerinde kamuya açıklanıp açıklanmadığını kontrol edin. TCDBA'daki eksiklikleri ve boşlukları belirleyebilirsiniz.
- İyileştirmeler için temel talepleri oluşturun (örneğin, bir Toplumsal Cinsiyet Bütçe Beyanı'nın savunulması, daha iyi analiz ve verilerin talep edilmesi veya bağ msız araşt ırma kuruluş larının sürece dahil olmasının önerilmesi)
- Konulara bağlı olarak, ya talepler için halkın dikkatini çekmeye çalış ın ya da doğrudan savunuculuk toplantılarında hükümet yetkililerine hitap etmeye odaklanın.

3. Adım: Doğru eylemi seçin.

Toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için yapılacak faaliyetleri tanımlayın.

Analiz sonuçlarına dayanarak, hükümetin durumu nasıl iyileştireceğini tanımlaması ve boşlukları, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini azaltmak, kadınların ihtiyaçlarını karşılamak ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için çalışması gerekmektedir. Bu, durumu değiştirmek için hangi eylemlerin veya sonraki adımların gerekli olduğunu değerlendirmeyi içerir.

Bu tür değerlendirmeleri tasarlarken kullanılacak bazı yol gösterici sorular şunlardır:

- Toplumsal cinsiyet eşitliği hedefleri nelerdir?
- Mevcut çabalar veya faaliyetler toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmanın en etkili yöntemleri mi?
- Toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için mevcut çabalara ek olarak hangi faaliyetlere ihtiyaç vardır?
- Hangi faaliyetlerin değiştirilmesi gerekiyor ve hangi ek bütçe programlarına ihtiyaç var ?

Savunuculuk uyarısı

Sivil toplum, hükümet politikalarında, faaliyetlerinde ve bütçe uygulamalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için çok önemlidir. Bununla birlikte, çok çeşitli politikalar göz önüne alındığında, odağınızı seçmek ve tüm adımlar boyunca yakından takip etmek önemlidir. Bir örgüt veya savunucu olarak, değerlendirmenizi geliştirmek ve savunuculuk eylemlerinizi planlamak için aşağıdaki ipuçlarından yararlanabilirsiniz:

- Bütçe bu eşitsizlikleri ve öncelikleri yeterli bir şekilde ele alıyor mu? Değilse, bütçeler ve faaliyetler (hizmetler, yatırımlar, transferler) açısından neyin gerekli olduğunu tanımlayabilirsiniz.

Bütçeyle ilgili bu konular etrafında bir savunuculuk planı oluşturun.

- Tanımladığınız temel sorunları ve cinsiyet eşitsizliklerini vurgulayın; ve bunların bütçede nasıl ele alınabileceğini/ ele alınması gerektiğini ana hatlarıyla belirtin.

Öncelikleriniz için kaynakları harekete geçirmek üzere hangi alanlardaki harcamalarda kesintiye gideceğinizi belirleyebilirsiniz (örneğin, ordu, hükümetin halkla ilişkiler bütçesi, büyük iş letmelere sübvansiyonlar, iş dünyasına veya varlıklı bireylere vergi indirimleri vb.).

- Zamanlama her şeydir! Bu konuları kamuoyuna en iyi şekilde tanıtmak için Parlamentodaki bütçe görüşmeleri sırasında en fazla faaliyet yapmayı düşünün (örneğin, medya, sosyal medya, eylem).

Her zaman olduğu gibi, etkili olmak için somut olmaya ihtiyaç vardır: Çok fazla boşluk alanı olsa bile, sizin için en yüksek önceliğe sahip temel toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine odaklanmanız özellikle tavsiye edilir.

4. Adım: Toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmayı amaçlayan faaliyetler / reformlar için yeterli kaynak ayırın ve uygulama için yeterli paranın bulunmasını sağlayın.

4. Adım, önceki adımda yer alan "doğru eylemleri seçmek" ile yakından ilgilidir. Bununla birlikte, hükümetin veya maliye kurumunun toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için yapması gereken faaliyetleri tanımlamak yeterli değildir. **Genellikle sorun finansmanın yetersiz olmasıdır.** Bu nedenle, hükümetin, tanımlanmış cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için belirlenen her türlü faaliyet için ne kadar paraya ihtiyaç duyulduğunu analiz etmesi de aynı derecede önemlidir.

Tanımlanmış toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerinize ulaşmak amacıyla gereken faaliyetlerin uygulanması için ne kadar finansal kaynağa ihtiyaç duyulacağını tanımlamak üzere kullanılan yöntem "maliyetlendirme" denir. Esas olarak, bu, politikaları ve faaliyetleri etkili bir şekilde uygulamak için ne kadar bütçeye ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesidir.

Eksiklere, maliyetlendirmeye ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine göre ortaya çıkan kilit soru şudur:

- Bütçe yeterli mi? Değilse, hem kısa hem de uzun vadede belirli faaliyetler için gerçekçi olarak hangi bütçenin gerekli olduğunu tanımlayabilirsiniz (veya hükümetin bunu yapması için savunuculuk yapabilirsiniz).

5. Adım: Toplumsal cinsiyete duyarlı politika ve bütçe uygulaması yapın.

Şimdiye kadar özetlenen adımlar, bütçe hazırlıkları sürecinin bir parçası olarak ne yapılması gerektiğine odaklansa da (Hatırlatma: Bu, Hükümetin, müzakere ve kabul için Parlamento'ya sunulacak bir sonraki bütçeyi hazırladığı zamandır)

- Bu, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin yapılması için yeterli değildir. Bütçe yılı boyunca bütçelerin ve politikaların uygulanmasına odaklanmak da aynı derecede önemlidir.

Uygulama aşamasında, faaliyetlerin ve ilgili bütçelerin toplumsal cinsiyet eşitliği üzerindeki etkilerinin neler olacağına kesin bir şekilde odaklanmak önemlidir. Odak noktası, uygulamanın hedeflenen tüm gruplara ulaşacak ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşacak şekilde somut olarak nasıl tasarlanacağı olmalı; bütçe faaliyetlerinin uygulanmasından sorumlu tüm aktörler çalışmalarında toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açlarına yer vermelidir.

Bu iki boyutu içerebilir:

- Bütçede (ve ilgili politika belgelerinde) tanımlanan faaliyetlerin ve reformların gerçekten toplumsal cinsiyete duyarlı olmasını, ana hatlarıyla belirtilen toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerini karşılamasını ve toplumsal cinsiyet farklarını etkin şekilde kapatmasını sağlamak için dikkat sarf edilmesi.
- Bütçenin bütçe belgesinde planlandığı üzere uygulanmasının sağlanması (örneğin, bütçenin tamamının planlandığı gibi toplumsal cinsiyet eşitliği için öncelikli konulara harcadığından emin olunması).

Savunuculuk uyarısı

Sivil toplum, toplumsal cinsiyet eşitliğinin hükümet politikası, faaliyetleri ve bütçe uygulaması yoluyla sürdürülmesini sağlamak için çok önemlidir, ancak geniş politika yelpazesi göz önüne alındığında, tüm adımlar boyunca nereye odaklanılacağını ve yakından takip edileceğini seçmek önemlidir.

Faaliyetlerin ve reformların toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde uygulanmasının bütçede ve ilgili politika belgelerinde açıkça tanımlanmasını sağlayabilir ve TCDBA'yı bir hesap verebilirlik mekanizması olarak kullanabilirsiniz.

6. Adım: Toplumsal Cinsiyete Duyarlı İzleme, Değerlendirme ve Denetim. Sürekli gözden geçirme ve iyileştirmelerin yapılması

Bütçeleme süreci döngüsünün son aşaması, bütçe yılı sona erdikten sonra izleme, değerlendirme ve denetimdir. Bu son adım, bütçe ve politika uygulamasının sonuçları, neticeleri ve etkilerinin takip edilmesini sağlamak için çok önemlidir. Bu aşamada, bakanlıkların ve kurumların içinde kendileri tarafından ve dışarıya ise genellikle bağımsız denetim kuruluşları tarafından yürütülen farklı düzeylerde faaliyetler söz konusudur. Hem iç hem de dış denetim, izleme ve değerlendirme süreçlerinin ve yöntemlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine sıkı sıkıya odaklanmasını sağlamak önemlidir.

Temel olarak şunları içerir:

- Toplumsal cinsiyet eşitliği çıktılarının ve uygulamanın toplumsal cinsiyet eşitliğine etkilerinin analiz edilmesi:

- Toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığının sorgulanması. Faaliyetler bizi eşitsizliklerin azaltılması, aradaki farkların kapatılması ve kadınların öncelikli ihtiyaçlarının karşılanması açısından toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine yaklaştırdı mı?
- Reformun amaçlanan etkisi gerçekleşmediyse veya olumsuz yan etkileri olduysa, bunların ne olduğu ve neden meydana geldikleri analiz edilmelidir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı izleme, değerlendirme ve denetim sonuçlarından yola çıkarak, toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine daha iyi ulaşmak için hükümet faaliyetlerinin, bütçe tahsislerinin ve uygulamanın nasıl iyileştirileceği konusunda öneriler geliştirilmelidir.

Bu öneriler yeni planlama ve bütçeleme döngüsünde bir girdi olarak kullanılmalıdır. Başka bir deyişle, süreç en baştan yeniden başlayabilir; bu da bir sonraki adımın, hükümet faaliyetlerinin etkilerinin bir sonucu olarak cinsiyet eşitliği ile ilgili durumun nasıl değiştiğinin (veya değişmediğinin) bir analizinin yapılması anlamına gelir (Bkz. 1. Adım).

Savunuculuk uyarısı

Sivil toplum, toplumsal cinsiyet eşitliği önceliklerine dayanarak dış izleme faaliyetleri oluşturabilir:

Bu, örneğin, belirli bir alandaki hükümet harcamalarının ve faaliyetlerinin izlenmesini içerebilir ve cinsiyet eşitliği hedeflerine ne kadar ulaşıldığına dair kısa bir izleme raporu hazırlayabilir. Ayrıca, toplumsal cinsiyete ne kadar duyarlı olduklarına dair hükümet raporları incelenebilir.

İzleme faaliyetlerinizin sonuçları, bir sonraki bütçe döngüsü için bir savunuculuk teması oluşturmak için kullanılabilir; örneğin bütçe hazırlıkları ve gelecekteki bütçenin Parlamento'daki müzakerelerinin yapılacağı dönemlerde müdahaleler planlanabilir.

Değişimi Savunmak: Kadınların Sivil Toplum Deneyimleri

En büyük öncelik, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin siyasi karar vericiler tarafından onaylanması ve uygulanması olmalıdır, çünkü bu yukarıdan aşağıya bir ilkedir; siyasi düzeydekiler buna bağlı kalmadığında, gerekli siyasi irade elinizde olmayacağı için bu çalışmaya başlayamazsınız.

**- Michaela Schatz, Viyana Şehri Mali İşler Dairesi
Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Bölümü Başkanı**

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemesinin yerel, bölgesel ve ulusal bütçeler içinde uygulanmasını savunmak farklı stratejiler gerektirir. Bunun nedeni, ülkeler ve finansal organları içindeki ve arasındaki farklı yapılar; üye devletlerdeki finansal ve/veya siyasi yapılar arasındaki farklılıklar veya bölgenizdeki toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin mevcut/önerilen statüsüdür. Bu nedenle örgütler, kendi alanlarında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi geliştirmek için farklı savunuculuk stratejileri ve kampanyaları benimsemek zorunda kalmıştır.

Bu araçta, İskoçya, Portekiz ve İsviçre'den kadın sivil toplum örgütleri, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi nasıl savundukları ve savunmaya devam ettikleri konularındaki deneyimlerini ve tavsiyelerini paylaşmaktadır.

Scottish Women's Budget Group

Engender, İskoçya'dan bir feminist örgütüdür. Kadınların ve erkeklerin hayatta eşit fırsatlara, kaynaklara ve güce eşit erişime ve zarar görmeye karşı eşit derecede güvenceye sahip olduğu bir İskoçya vizyonumuz var. İskoçya ve Avrupa'da kadınların gücünü ve etkisini artırmak ve cinsiyetçiliğin kadınlar, erkekler ve toplum üzerindeki etkisini görünür kılmak için cinsiyetçilik karşıtı bir gündem üzerinde çalışan üye tabanlı bir örgütüz.

1999'da Britanya Parlamentosu'nun bazı yetkileri İskoçya Parlamentosu'na devretmesinden bu yana, İskoçya, öncelikle Eşitlik ve Bütçe Danışma Grubu ve şimdiki adı Eşitlik ve Daha Adil İskoçya Beyanı (EBFS) olan Eşitlikçi Bütçe Beyanı ile toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yolunda bazı ilerlemeler kaydetmiştir.

Bütçe Taslağına paralel olarak yayınlanan EBFS'de, Bakanlar Kurulu'nun önerdiği harcama planlarını eşitlik ve sosyoekonomik eşitsizlik üzerindeki etkileri açısından değerlendirilmektedir. Şu anda İngiltere'de türünün tek örneği olan bir süreçtir.

Bununla birlikte, şu anda, EBFS, daha önce alınmış olan harcama kararlarını açıklayan, toplumsal cinsiyet ve eşitlik kaynaklı harcamaların bir listesidir. Bütçe sürecinin üzerinde sınırlı bir etkisi vardır.

EBFS, İskoç Taslak Bütçesinin gelişimini ön emli ölçüde şekillendirmek ve İskoç Parlamentosu üyeleri ve parlamento komiteleri tarafından bütçe incelemelerinde daha etkili bir şekilde kullanılmak için daha net bir amaca ve daha iyi bir zamanlamaya ihtiyaç duymaktadır.

İskoç Kadın Bütçe Grubu, 1999'dan 2000'ekadar olan dönemde İskoç Parlamentosu ile neredeyse aynı zamanda kurulmuştur. Ortaya çıktığı feminist politika örgütüne ithafen başlangıçta 'Engender Kadınlar Bütçe Grubu' olarak adlandırılan grup, aktif toplumsal cinsiyet savunucusu olan kadın aktivistleri, akademisyenleri ve uygulayıcıları bir araya getirmiştir.

İskoç Kadınlar Bütçe Grubu, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizini savunmak için birbiriyle sıkı bağları olan kişilerden oluşan küçük bir çevrenin yanı sıra İskoç Parlamentosu'na yetki devri sonrası yeni kurumların ve süreçlerin geliştirilmesi fırsatını kullanmıştır.

Angela O'Hagan'ın İskoçya'daki toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizi konusundaki önemli çalışmasında belirttiği gibi, parlamenterleri, İskoç Hükümeti yetkililerini ve maliye bakanlarını bilgilendirmek ve ikna etmek için sürekli bir savunuculuk programına başlanmıştır.

"Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, kamu parasının sadece birkaç kişiye değil, tüm nüfusa harcadığından ve eşitliği aktif olarak teşvik ettiğinden emin olmakla ilgilidir"

-Jill Wood, Engender

Grup, Finans alanında çalışan üst düzey hükümet yetkilileriyle toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımları üzerine seminerler geliştirerek, belirli politika alanlarında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin pilot çalışmaları için lobicilik yaparak ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme savunucularının bütçe incelemesi yapan parlamento komitelerine danışman olarak ustaca konuşlandırılması yoluyla, bütçe süreçlerinde toplumsal cinsiyete dayalı analiz için gerekçe oluşturdu.

Pilot çalışmalar, sigarayı bırakma ve sporu hedefleyen programlara yapılan harcamaların analizini de içeriyordu. 2009 yılında İskoç Kadınlar Bütçe Grubu, İskoç Hükümeti 2010-2011 Bütçe Taslağına ilişkin Eşitlik Beyanı'nı yayınladığında önemli bir kampanya hedefi belirledi.

2009 yılından bu yana, İskoç Kadınlar Bütçe Grubu, eşitlik bütçeleri beyan sürecinin toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizine dönüştürülmesini savunmaktadır. Nüvesi 2000 yılında oluşturulan Eşitlik Bütçeleri Danışma Grubu da bu çalışmaya katkıda bulunmuştur. İskoç Kadınlar Bütçe Grubu her zaman bu grubun bir üyesi olmuştur, ancak toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme uzmanı Angela O'Hagan şu anda bağımsız başkanıdır.

Bu, İskoç Kadın Bütçe Grubunun uzun süredir benimsediği, İskoç Hükümeti dışından baskı uygularken hükümet içinde eylem alanını en üst düzeye çıkarma yaklaşımını yansıtmaktadır.

Çok övülen ancak kusurlu bir eşitlik bütçe beyanından, kesşimsel bir toplumsal cinsiyet bütçe analizine geçişi savunmak zor olmuştur. Sosyoekonomik eşitsizliği de içeren daha geniş, daha bulanık bir 'eşitliklerin anaakımlaş tırılması' yaklaşımını vurgulayan daha geniş bir politika bağlamında kadınlara ve toplumsal cinsiyete odaklanan bir süreci savunmak zor olmuştur.

En iyi (dört) tavsiye:

- Örgütlenmeyi ve savunuculuğu, kadınların ve kadın örgütlerinin bütçesini açıklığa kavuşturmak için kullanın.
- İlgili yetkililerin ve parlamenterlerin toplumsal cinsiyet konusunda yetkinlik kazanması hayati önem taşımaktadır; bu olmaksızın yeterli bir toplumsal cinsiyete duyarlı bütçesi analizi yapılamaz.
- Finans ve bütçe süreçleri politik, belirsiz ve opak. Sürecin içindeki farklı türde unsurlarla stratejik ilişkiler hayati önem taşımaktadır.
- Uzun sürecek bir yoldasınız. Bütçe reformunun yorucu derecede yavaş temposuna dayanmak için koalisyonlarınızı ve savunuculuk örgütlenmenizi oluşturun.

Portekiz Kadın Hakları Platformu (PpDM), bir ş emsiye kuruluş olarak, Portekiz Kadın Hakları STÖ'lerinin güçlendirilmesine, eklememesine ve harekete geçirilmesine ve bu STÖ'lerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin uygulanması sürecinde aktörler olarak önemli toplumsal rollerini güçlendirmek ve desteklemek amacıyla bu alanda çalışan Avrupa, Akdeniz bölgelerindeki ve uluslararası düzeydeki STÖ'lerle ağ oluşturma ve iş birliği ilişkilerinin güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır.

2015 yılında Portekiz Kadın Hakları Platformu CEDAW'a gölge raporunu sunarak Portekiz'i vuran mali krize ve 2011 yılından bu yana uygulanan kemer sıkma politikalarının kadınların ekonomik ve sosyal insan haklarını baltalayan, mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini devam ettiren, ş iddetlendiren ve yenilerini yaratan bir ekonomik ve sosyal kriz yarattığı na dikkat çekti. Aynı yıl CEDAW'a 3 delege gönderildi ve kadın STÖ'lerinin ana önerilerinden biri toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ulusal bütçeye dahil edilmesi oldu.

Sonuç olarak, CEDAW Komitesi Taraf Devlete, mali kısıtlamalar ve ekonomik kriz zamanlarında bile, kadınların insan haklarına saygı gösterilmesi, sosyal yatırımların ve sosyal korumanın sürdürülmesi ve yaygınlaştırılması ve kırılgan durumdaki kadınlara öncelik verilerek toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımın uygulanması için özel çaba gösterilmesi gerektiğini hatırlattı.

Sonuç gözlemleri Portekiz Kadın Hakları Platformu tarafından tercüme edildi ve Parlamento'da bir oturum yapıldı. Bu gözlemler yeni seçilen Portekiz Hükümeti'ne de gönderildi. Ayrıca, Portekiz'deki kadın örgütlerinin ve ş emsiye örgütleri olan Portekiz Kadın Hakları Platformu'nun yetersiz düzeyde finanse edilmesi konusunda farkındalık yaratmak üzere medya ile birlikte çalıştık. Bu çabalar sonucunda, Portekiz Kadın Hakları Platformu tarihinde ilk kez, devlet piyangoları tarafından finanse edilen bir devlet sübvansiyonu aldı.

Portekiz Kadın Hakları Platformu'ndan ayrıca Devlet Bütçesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bir pilot projenin uygulanmasında teknik yardım sağlaması istendi.

Bu bağlamda, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ilk olarak 2018 Bütçe Kanunu'nda yer almış ve Devlet Bütçesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme önünü açmak amacıyla devlet dairelerinin sektörel politikalarının toplumsal cinsiyete etkisini analiz eden bir rapor hazırlamasını öngörülmüştür.

Bu, Portekiz Kadın Hakları Platformuna danışılan ve girdi sağlanan kadın-erkek eşitliğine ilişkin yeni kabul edilen Eş itlik ve Ayrımcılık Yapmama Ulusal Stratejisi 2018-2030 Eylem Planında yer alan politika göstergeleriyle uyumlu bir adımdı.

Bu süreç, Portekiz Kadın Hakları Platformu, Vatandaşlık ve Toplumsal Cinsiyet Eş itliği Komisyonu ve Bütçe Genel Müdürlüğü ile yakın iş birliği içerisinde siyasi düzeyde Vatandaşlık ve Eş itlikten sorumlu Devlet Bakanı ve Maliyeden sorumlu Devlet Bakanı tarafından yönetilmiştir.

Pilot projeye yedi Bakanlık - Başkanlık ve İdari Modernizasyon; Maliye; İç İşleri; Adalet; Eğitim; Çalış ma, Dayanış ma ve Sosyal Güvenlik; Sağlık - katılmış ve her biri toplumsal cinsiyet etki değerlendirmesine sunulmak üzere sınırlı sayıda politika tedbiri veya eylem seçmiştir. Diğer ülkelerin deneyimlerinden öğrenmeyi teş vik etmek amacıyla uluslararası bir çalış tay düzenlenmiştir.

Portekiz Kadın Hakları Platformu tarafından, Bakanlıklarca atanan devlet memurları (ve bazı durumlarda kabine danışmanları) ile katılımcı bir süreç izlenerek toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme için bir araç içeren metodolojik bir rehber geliştirilmiştir. Portekiz Kadın Hakları Platformu 23 devlet memuruna 21 saatlik bir eğitim modülü tasarlamış ve uygulamıştır. Ardından Kamu Görevlerinde Çalışanların Yeterlilikleri Genel Müdürlüğü'nde (INA) eğitimler verilmiştir.

Pilot proje 5 bölümden oluşan küresel bir raporla sona erdi:

- Başarılar - üstlenilen yasal, kurumsal ve usulü girişimler;
- Gerçeklik - pilot projenin kapsadığı politika alanlarında kadın ve erkeklerin durumunun güncellenmiş analizi;
- Temsil - kadın ve erkeklerin karar alma pozisyonlarına katılımı;
- Kaynaklar ve sonuçlar - hedefler ve bütçelenen miktarlar da dahil olmak üzere kadın-erkek eşitliği ile ilgili olarak pilot projede analiz edilen politika tedbirleri;
- Öneriler - Portekiz'de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin ilerici, sürdürülebilir ve tutarlı bir şekilde gelişmesini sağlamak için gerekli önlemler ve usuller.

Pilot projenin, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin ilerici bir şekilde uygulanması için bir temel oluşturması amaçlanmıştır.

2019 yılından bu yana, Devlet Bütçe Kanunları, kamu hizmetlerinin ve kurumlarının bütçelerinin, toplumsal cinsiyet etki analizine tabi tutulacak programları, faaliyetleri veya tedbirleri belirleyerek toplumsal cinsiyet perspektifini içermesi gerektiğini belirtse de önemli bir ilerleme kaydedilmemiştir.

Portekiz Kadın Hakları Platformu, Parlamento'nun yanı sıra medya ile de farkındalığı artırıcı çalışmalar yapmış ve zaman içinde bir dizi öneri üretmiştir. Portekiz Kadın Hakları Platformu, Ekonomik ve Sosyal Konsey'de Danışman sıfatıyla her yıl Devlet Bütçesi ile ilgili görüşlerin hazırlanmasında da görev almıştır.

Sonuç olarak, 2021 Devlet Bütçesi teklifi, Devlet Bütçesinin iklim değişikliği, demografik zorluk, dijital bir toplumun inşası ve eşitsizliklerin azaltılması ile ilgili yanıt vermeyi amaçladığı stratejik zorluklar bağlamında ilk kez 8 hedef, 25 gösterge ve 19 somut önlem/eylem tanımlamaktadır.

Çıkarılan en önemli üç ders

- CEDAW gözden geçirme süreci savunuculuk için önemli süreçtir.
- Müttetikleri belirlemek ve hükümette, parlamentoda, akademide ve kamu yönetiminde farkındalık ve bilgi toplamak önemlidir.
- Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, kamu politikasının iki alanının - Kamu Maliyesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği - koordineli bir şekilde hareket etmesini gerektirdiğinden özellikle zahmetlidir: Kadın hakları STÖ'leri, özellikle Devlet Bütçesinin hazırlandığı ve müzakere edildiği anlarda, teknik destek ve sürekli iletişim ve savunuculuk yoluyla sürecin devam ettirilmesini sağlamada kilit ortaklardır.

Diğer kadın örgütlerine tavsiyeniz nedir?

- Baskı yapmak için BM, AB ve ulusal kadın insan hakları norm ve standartlarını kullanın. Kadınların deneyimlerine dayanarak toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme hakkında bilgi üretin ve bu konuda genel olarak farkındalık yaratmak için erişilebilir bilgi materyalleri hazırlayın.
- Bilgiye erişiminizin olduğu ve görüşlerin oluşturulmasında söz sahibi olduğunuz danışma/etki organlarını entegre edin.

SWEDISH WOMEN'S LOBBY

İsveç Kadın Lobisi 1997 yılında kuruldu ve o zamandan beri toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi teşvik ediyor. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme için savunuculuk çalışmalarımızı, İsveç ve diğer ülkeler tarafından Beijing Eylem Bildirgesi ve Amsterdam Antlaşması'nda yapılan taahhütler üzerine inşa ediyoruz. Burada amaçlanan, kadınların bakış açılarını hem yerel hem de uluslararası düzeyde tüm siyasi, ekonomik ve sosyal süreçlere entegre etmektir.

2005 yılında, feminist politikacıların ve kadın hareketinin baskısından sonra, İsveç parlamentosu, toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye yönelik güçlü taahhütler içeren ilerici bir toplumsal cinsiyet eşitliği yasasını kabul etti. O andan itibaren, İsveç Kadın Lobisi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin uygulanmasını ve sonuçlarını izlemeye çalışıyor.

Her yıl devlet bütçe tasarısının toplumsal cinsiyet eşitliği incelemesini yapıyoruz. İncelemelerin her yıl farklı temaları oluyor, örneğin biz şu ana kadar kemer sıkma önlemlerini, gelir vergisi indirimlerini ve doğum ve hamilelik bakımına yapılan yatırımları inceledik. Temadan bağımsız olarak her zaman üç soruya geri dönmek gerekiyor: 1. Toplumsal cinsiyet eşitliği bütçe boyunca anaakımlaştırılıyor mu? 2. Önerilen yatırımlar kadınlara ve erkeklere eşit yarar sağlayacak mı? 3. Bütçe toplamda, daha fazla toplumsal cinsiyet eşitliğine yol açacak mı?

İncelemelerimizde farklı yöntemler kullanıyoruz, ancak genellikle bütçede kadın*, kız çocuk* ve toplumsal cinsiyet eşitliği* gibi anahtar sözcükleri arayarak başlıyoruz. Karşılaşılan anahtar sözcük sayısı ve dağılımı, anaakımlaşma düzeyinin bir göstergesidir; eşit olarak yayılmış çok sayıda anahtar sözcük, bütçenin toplumsal cinsiyete duyarlı olduğunu veya tam tersini gösterir. Daha sonra, bütçede kadın ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin ne zaman, nerede ve nasıl ele alındığını analiz ediyoruz. Yatırımların dağılımındaki ve sonuçlarındaki farklılıkların gösterilip gösterilmediğini, uygun şekilde analiz edilip edilmediğini ve yeterli eylemlerle müdahale edilip edilmediğini öğrenmek istiyoruz.

İncelemelerimizden elde edilen sonuçlar, kısa çevrimiçi yorumlarda veya yeterli kaynağa sahip olduğumuzda, yazılı raporlar halinde özetlenmektedir. Yazılı bir rapor hazırlamayı başarabilirsek, maliye bakanını bulgularımız hakkında yorum yapmaya davet edeceğimiz bir etkinlik düzenleyeceğiz. Ayrıca medyada olabildiğince yer almaya çalışıyoruz, çoğu yıl ulusal televizyondaki bütçe tasarısı hakkında yorum yapmaya davet ediliriz.

En azından bizim için medyada yer almanın ardındaki sır, haberlerin normalde yapıldığı dönemleri takip etmek. Devlet bütçesinin açıklanmasından önceki günlerde tüm haber kuruluşları ekonomik ve bütçe konularında haber yapıyor, bu da medya bağlantılarına ulaşmak ve kadın hareketlerinin ekonomik politika önerileri hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyip istemediklerini sormak için mükemmel bir zaman.

SWL tarafından
yapılan Devlet
Bütçesi
İncelemesi, 2018

**GENDER
BUDGETING**

Yıllar geçtikçe hükümet toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusundaki çalışmalarını geliştirdi. İ sveç Kadın Lobisi'nde yıllık bütçe incelemelerimizin ve yaptığımız ilgili tüm iletişim faaliyetlerinin ilerlemede rol oynadığından eminiz.

Birkaç kez, incelemelerimizden gelen belirli taleplerin bütçe tasarısında ertesi yıl veya bir sonraki yıl karşılandığını da gördük. Örneğin, 2017 bütçesine dair gözden geçirme çalışmamızda, istihdam önlemlerinin göçmen kadınlar ve erkekler arasında eşit olmayan bir şekilde dağıtıldığı sonucuna vardık ve eğitimsiz göçmen kadınlara yönelik özel çabaların hedeflenmesini talep etmiştik. Bir de baktık ki hükümet 2018 yılı bütçesinde, daha önce hiç yapılmamış bir şekilde, sadece göçmen kadınlara yönelik eğitim ve öğretim için para ayırdı.

Son birkaç yıldır, İ sveç Kadın Lobisi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusundaki çalışmalarını bölgesel ve yerel düzeye doğru genişletmiş durumda. Devlet bütçe tasarısına ilişkin ulusal incelemelerden edindiğimiz deneyime dayanarak yerel politikacılar ve ekonomi yetkilileri için bir eğitim programı hazırladık.

Avrupa Yerel Yaşamda Kadın ve Erkek Eşitliği Şartı'nı imzalayan bölgeleri ve belediyeleri hedefliyoruz ve onlara saatlik ücret karşılığında bir günlük kurs sunuyoruz.

Yılda bir kez, toplumsal cinsiyet eşitliği bilgisini, araçlarını ve ilhamını yaymak için ulusal bir konferans düzenliyoruz. Program sürekli olarak toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme üzerine çeşitli konuşmalar, seminerler ve atölye çalışmalarını içeriyor. Gelecek yıl, diğerlerinin yanı sıra, 2014-2020 AB Çok Yıllı Mali Çerçevesi belgesinin yaklaşan toplumsal cinsiyet eşitliği denetimi hakkında bir panel tartışması yapacağız. Konferans, çoğunlukla politikacılar, yöneticiler ve kamu sektörünün her kesiminden ve seviyesinden uzmanlar olmak üzere 1000'den fazla katılımcıyı bir araya getiriyor ve bilet ve sergi ücretleri ile finanse ediliyor.

Diğer kadın örgütlerine ne tavsiye ederiz?

- Büyük sorunlara ve ardında yatan asıl büyük nedene odaklanmaya çalışın. Mevcut ekonomik sistemi değiştirmek istiyorsak, genel ekonomik tartışmanın bir parçası olmalıyız ve buna ulaşmak için istihdam, vergilendirme ve eğitim gibi büyük konulara odaklanmalıyız.

Hükümetiniz toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemesini uygulamakla yükümlüdür. Beijing Eylem Platformu ve Amsterdam Antlaşması'nda veya yerel düzey için Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı'nda yer alan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme taahhütlerini kullanın.

Bütçe, hesap verebilirlik için mükemmel bir araç olabilir. Toplumsal cinsiyet eşitliği vaatlerinin gerçekleşip gerçekleşmediğini veya unutulup unutulmadığını öğrenmek için bütçeyi inceleyin ve bulduğunuz bilgileri hükümeti yaptıklarından sorumlu tutmak için kullanın.

Çoğunluk ve azınlık meseleleri arasında ayırım yapın. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları, bütçe çapında anaakımlaş tıran bir yaklaşımdan yararlanan çoğunluk bakış açısıdır. Diğer bakış açılarının, bir grup kadın veya kız çocuğu için belirli bir miktar para ayırmak gibi hedefi belli önlemlerle daha iyi ele alınabileceğine dikkat edin.

Savunuculuk Araçları

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme analizi gibi temel kavramların detaylandırılması ve uzman kuruluştan öğrenilen derslerin paylaşılmasıyla, araç seti şimdi de savunuculuk eylemlerinizi pratik olarak desteklemek için geliştirilen aş aş ıdaki kaynakları sunmaktadır.

Bu araçlar, ister kamu mali kurumlarına yönelik doğ rudan angajman olsun ister farkındalık artırma faaliyetleriniz olsun, kadın-erkek eşitliğini ilerletmek için bir araç olarak toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemeyi ilerletme faaliyetlerinizde kuruluşlarınızı desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu Araç Seti ş unları içerir:

Sıkça Sorulan Sorular

Bu SSS kısmının amacı, bu araç setinde ele aldığımız toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ile ilgili olarak ortaya atılan en yaygın sorulardan bazıları için size özet ve hazır cevaplar sağlamaktır. Önemli paydaş lara ve karar vericilere yönelik savunuculuk hazırlıklarınızda size yardımcı olması için bu aracı kullanın.

Önemli Mesajlar

Stratejik savunuculuk eylemlerinize canlı bir bilinçlendirme kampanyasıyla eş lik edin. Yoksullukla mücadelede, ş effaflıkta ve iyi yönetiş imde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin önemini vurgulamak için bu temel mesajları kullanın. Bu mesajları kampanyalarınızda aktif olarak kullanmaya davetlisiniz; uyarlayın, tercüme edin ve yayınlayın!

Örnek Savunuculuk Mektubu

Burada bir kamu finans kurumuna gönderilebilecek örnek bir mektup yer almaktadır. Bunlar arasında, Maliye Bakanları veya konsey mali bütçe gözetim komiteleri gibi il düzeyinde, bölgesel düzeyde veya ulusal paydaş lar olabilir. Bu örnek mektubu ş ablon olarak kullanmanızı ve kendi koşullarınıza göre uyarlamanızı öneririz.

Sivil Toplumun Talepleri

Elinizdeki kaynak, yukarıda özetlenen eylemlerden herhangi birini veya belki de bir sosyal medya kampanyasını desteklemek için finansal kurumlara veya karar vericilere yönelik hazırlayabileceğiniz kısa önemli çağrılar ve taleplerden oluşan bir seçki sunuyor. Bu çağrılar etkili bir ş ekilde nasıl kullanacağ ınız hakkında daha fazla bilgi için web sitesindeki "Kampanyanızı Baş latın" sayfasını incelemeyi unutmayın.

Sıkça Sorulan Sorular

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme nedir?

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bütçenin kadınların ve erkeklerin, kızların ve oğlanların farklı ihtiyaçlarını nasıl etkilediğini analiz etmenin ve buna uygun bütçeleri yapılandırmanın bir yoludur.

Bunlar, kadınlar için ayrı bütçeler veya kadınlara ve erkeklere aynı miktarda harcama yapan bütçeler değil, kadınların ve erkeklerin farklı durumlarını ve ihtiyaçlarını tanıyan ve toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmeyi amaçlayan bütçelerdir. Devlet düzeyinde, harcama ve gelirler içinde uygulanmalıdır. Diğer kurumlar, kuruluşlar veya tüm ticaret ve özel sektör için, toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletme hedefine ulaşmak üzere kendi finansal politika ortamlarında benzer bir yaklaşım benimsenmesi gerekir.

Nihai amaç, kadınların insan haklarını ve ihtiyaçlarını ilerletme hedefini yerine getirmeye yönelik toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleri teşvik etmektir, bu nedenle fiili toplumsal cinsiyet eşitliği ile sonuçlanacaktır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliği nasıl ilerletiyor?

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, hem kadınların hem de erkeklerin ihtiyaçlarının, taleplerinin ve insan haklarının bütçeleme süreçlerine dahil edilmesini sağlar ve kadınların ve erkeklerin bütçe süreçlerine katılımını teşvik eder. **Toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme, kadınların yoksulluğunu besleyen kurumsal ve yapısal unsurların azaltılmasına yönelik giriş noktalarını belirleyerek kadınların medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının hayata geçirilmesine katkıda bulunur.** Eşit ekonomik erişim için bir katkı olarak, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bir bütün olarak toplumlara yarar sağlayan ve büyümeyi, istihdamı ve sosyal uyumu teşvik eden ve böylece ilerleme için kilit bir strateji haline gelen kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesine yol açmaktadır. Yatırımlar toplumsal cinsiyetten bağımsız olmadığından; kamu politikalarının ve kamu yatırımlarının toplumsal cinsiyete dayalı etkisinin dikkate alınmaması toplumsal cinsiyet eşitsizliğini devam ettirmekle kalmaz, aynı zamanda artırır.

Bu nedenle, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, tüm finansal organlar tarafından mevcut yasal çerçevelere uymak ve kadınlar ve erkekler arasında eşitliği sağlama taahhüdünü gerçekleştirmek için gereklidir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme bütçe süreçleri için neden önemlidir?

Bir toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme girişiminin başlatılması, genel olarak mali politikalar konusunda, ancak özellikle kamu bütçeleri, vakıf bütçeleri veya diğer fonlarla ilgili olduğunda, öğrenme, bilgi paylaşımı ve iyi uygulamalar için en iyi koşulları yaratır. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, yalnızca toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin politika taahhütlerinin yeterli bütçe tahsisi yoluyla yansıtılıp yansıtılmadığını izlemek için değil, aynı zamanda "kamu politikası müdahalelerinin ne ölçüde toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletmeye yönelik eylemler olarak tasarlandığını veya tasarlanmadığını" değerlendirmek için de bir araçtır. Bütçe süreci için önemlidir, çünkü bütçelerin ve kaynakların adil ve hakkaniyetli dağılımını kolaylaştırırken, aynı zamanda hem devlet kurumlarının hem de STÖ'lerin finansal politikalarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin ilerletilmesine ve toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına katkıda bulunmalarını sağlar.

Bütçenin nasıl dağıtıldığı ve insanları nasıl etkilediği konusunda şeffaflığa katkıda bulunur - bu iyi yönetişimin merkezinde yer alan bir ilkedir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi nasıl uygularsınız?

Hükümetler, aynı zamanda STÖ'ler ve/veya araştırmacılar için başlangıç noktası, bütçelerin kesişimsel bir yaklaşımla (farklı etnik kökenlerden, yaştan, gelirden, yasal statüden vb. kadınları nasıl etkiler) analizini yapan bir toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme analizi (TCDBA) yapmaktır. TCDBA süreci, paydaşların **yapısal farklılıkların toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri üzerindeki etkisini anlamalarına ve bütçe politikasının potansiyel etkisini değerlendirmelerine yardımcı olur**. Analiz, harcamaların ve gelirlerin, makroekonomik politikaların ve hizmet sunumunun ve yatırımların etkinliğinin değerlendirilmesini içerir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin **uygulanması söz konusu olduğunda, genellikle kurumsal yapılarda değişiklikler yapılması gerekebilir**. Toplumsal cinsiyet odak noktalarının oluşturulması gibi kurumsal düzenlemeler; süreçlerin ve kurumsal kültürlerin değiştirilmesi; bütçe ödenekleri, mevcut programlar, ulusal ve sektörel toplumsal cinsiyet eşitliği hedefleri arasında net bağlantılar kurulması ve başarıların izlenmesi ve değerlendirilmesi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme sürecinin temel ve sürekli unsurlarıdır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması söz konusu olduğunda ilgili paydaşlar kimlerdir?

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme; ulusal, eyalet ve yerel düzeylerinde, kurum içinde ve program veya sektör düzeyinde de uygulanabilir. Toplumsal cinsiyet bakış açılarının bütçe ve planlama süreçlerinin tüm aşamalarına entegre edilmesi, hükümet temsilcileri ve dış paydaşları içeren "hükümet içinde ve dışında ilgili, bilgilendirilmiş ve güçlendirilmiş toplumsal cinsiyet eşitliği aktörlerinin" katılımını içerir.

Ulusal düzeyde

- Ulusal, yerel ve bölgesel bütçeler/programlar, uluslararası mali araçların mali politikalarıyla birbirine bağlı ve bağımlıdır; bu nedenle bütçelerden ve mali tahsislerden sorumlu tüm hükümet düzeyleri toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin uygulanmasıyla ilgilidir. Bu da tüm bütçelerin ve vergi politikalarının bu amaç doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Merkezi hükümetin yanı sıra kadın ve erkeklerin yaşamları üzerindeki etkinin daha doğrudan olduğu yerel yönetimlerde de tanımlanabilir paydaşların olması önemlidir.

Uluslararası Düzeyde

- Avrupa Birliği içerisinde, Avrupa Komisyonu, etkileşime geçilecek en ilgili kurum olacaktır. Komisyonun toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin etkin bir şekilde kullanmaya yönelik eylemleri, toplumsal cinsiyetin tüm politikalarda ana akımlaştırılmasına yönelik yasal bağlayıcılığı olan taahhütleri ortaya koyan Avrupa Birliği anlaşmalarının uygulanmasını destekleyecektir. Uygulama aynı zamanda AB için tüm programlar ve mali çerçeveler (Yıllık Bütçe, MFF, kurtarma fonları) ve benzer şekilde BM, NATO, AGİT, WMO ve DTÖ için mali politikaları ve harcama tahsisleri için sürekli bir analitik ve değerlendirme metodolojisi olarak uygulanabilir.

Özel sektör de önemlidir.

Örneğin bankalar, politikalarını gözden geçirmek için toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme göstergelerini kullanarak denetimler gerçekleştirebilir; örneğin, yatırımlarının toplumsal cinsiyete duyarlı olup olmadığını belirlemek için rezervdeki ya da serbest duran paralarını analiz edebilir. Hayırsever topluluklar da toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi kendi süreçlerine uygulayabilir; örneğin vakıflar misyon beyanlarında, fon tahsisinde ve bağış politikalarında belirli taahhütler uygulayabilir. Tüm özel sektör şirketleri de Uyum Yönetim Sistemi aracılığıyla uyum politikalarında ve işleyişlerinde bunu uygulayabilir.

Başlıca Kampanya Mesajları

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme; toplumsal cinsiyet eşitliğinin bir aracı

Toplumsal cinsiyetin anaakımlaş tırılması, politika oluşturma ve yasama faaliyetlerinin kadın-erkek, kız-oğlan tüm yurttaşların ihtiyaçlarına daha etkin bir şekilde cevap vermesini sağlamanın bir yoludur. Toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme, kamu gelir ve harcamalarının farklı insan grupları üzerindeki farklı etkilerini, özellikle de mevcut bütçe çerçevelerinin kadınların ve kız çocuklarının farklı ihtiyaçlarına nasıl yanıt vermediğini tespit etmemizi sağlar.

Bütçeler siyasi öncelikleri yansıtır.

Bütçeler genellikle karmaşık bir kurallar ve usuller dizisi olarak sunulur, ancak toplumlara dönüştürmek için en önemli politika enstrümanı ve güçlü bir araçtır. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, Avrupa'daki bütçeleme mekanizmalarının üzerindeki perdeyi kaldırmaktadır.

Bütçeler toplumsal cinsiyet açısından nötr değildir

Bütçeler söz konusu olduğunda, herkesi aynı şekilde etkilediğine dair bir varsayım vardır. Bu doğru değildir. Kadınların özel ihtiyaçları vardır ve çoğunlukla güç ve emeğin tarihsel, geleneksel ve kalıp yargısal dağılımından kaynaklanan özel engellerle karşılaş ırlar. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bütçeler geliştirilirken bu gerçekliği dikkate almanın bir yoludur.

Taahhütten eyleme

AB ve üye devlet karar vericilerinin bir adım atarak kadın-erkek eşitliğinin bir kamu harcaması konusunu olmaktan ziyade bir kamu yatırımı olarak ele alınmasını ve geliştirilmesini sağlamalarının zamanı gelmiştir. Tüm paydaşların kadın haklarının elde edilmesine yatırım yapma ve harcanan her Avronun toplumun değerlerine uygun olmasını sağlama taahhüdünde bulunması her zamankinden daha önemlidir.

Yoksulluğu daha etkili bir şekilde azaltın

Toplumsal cinsiyet eşitliği, yoksulluk örüntülerinin etkili bir şekilde üstesinden gelmenin anahtarıdır. Kadınlar ve erkekler yoksulluğu farklı şekilde deneyimiyor (aslında kadınlar yoksulluğu daha şiddetli yaşıyor); ve her ikisi de yoksulluğun üstesinden gelmek için farklı güçlüklerle karşı karşıya. Kadınlar zaman yoksulluğu konusunda da erkeklerden daha fazla etkileniyor. Kadınların ihtiyaçları eşit şartlarda dikkate alınmadığında, yoksulluğu azaltma politikalarının başarısız olma riski ortaya çıkar. Bu nedenle, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizinin sonuçları, yoksulluğu daha etkili bir şekilde azaltmaya yönelik politikaları hedeflemek için önemli bir kanıtlar sunacaktır.

Hesap verebilirliği ve Őeffaflıđı artırma

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik uluslararası, Avrupa Birliği ve ulusal düzeylerdeki taahhütler ile bu taahhütlerin gerçekleştirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği kriterlerinin ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi için ayrılan kamu fonlarının miktarı arasındaki farkların altını çizmek için güçlü bir araçtır. TCDB, ne kadar para tahsis edildiğini ve tahsis edilen paranın nasıl harcılandığını izleyerek, hem hesap verebilirliği hem de Őeffaflıđı artırır. Bu nedenle, TCDB, hükümetleri toplumsal cinsiyet eşitliği taahhütlerini bütçe taahhütlerine dönüŐmekten sorumlu tutmak için bir stratejidir ve bu taahhütlerin izlenmesini kolaylaştırır.

Politika hedeflerine ulaŐılmasının izlenmesi

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ne ölçüde ulaŐıldığını, daha doğrusu kalkınma hedefleri gibi genel politika hedeflerine toplumsal cinsiyete duyarlı bir Şekilde nasıl ulaŐıldığını izlemek için bir dizi araç sunmaktadır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı katılımcı yaklaşımların geliştirilmesi

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, bütçelerin hazırlanması ve kabul edilmesinin yanı sıra sonuçlarının ve etkilerinin izlenmesinde de kamu iŐtiŐ aresi ve katılımına katkıda bulunabilir. TCDB, özellikle kadınların ve kadın bakış açılarının katılımcı süreçlere dahil edilmesini sağlayabilir ve böylece katılımcı süreçlerin niteliğini artırabilir.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeye baŐlanması, AB düzeyi de dahil olmak üzere hükümetin her düzeyinde bütçeleme ve planlama sürecine daha geniş bir paydaş grubunun katılımı için yeni fırsatlar yaratabilir. Özellikle kadın aktivistler ve toplumsal cinsiyet eşitliği savunucuları, TCDB'yi seslerinin planlama ve bütçeleme süreçlerine daha iyi dahil edilmesi için bir fırsat olarak kullanabilirler.

İyi ve demokratik bir yönetiŐime ulaşmak

Mal ve hizmetlerin kadınlara, erkeklere, kız çocuklarına ve oğlan çocuklarına adil ve sorumlu bir Şekilde ulaŐtırılmasının iyileŐtirilmesi süreci, iyi yönetim tanımının ayrılmaz bir parçası olarak düşünölmelidir. İyi ve demokratik yönetiŐim, politika oluşturma sürecine katılımcı bir yaklaşım gerektirir, böylece kadınlar da dahil farklı yurttaŐ gruplarının farklı bakış açıları temsil edilir.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, daha önce dıŐlanmış grupları, özellikle de kadınları ve toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularını bütçe ve planlama süreçlerine dahil etmek için geleneksel bütçe sürecini geniŐletmek üzere bir strateji ve yaklaşım sunmaktadır. Bu anlamda, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, sadece iyi ekonomik ve finansal yönetiŐimi değil, genel olarak iyi ve demokratik yönetiŐimi güçlendirmek için de geçerli bir yaklaŐımdır.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın sorunlarını tartıŐmaya teşvik için yeni kanallar sağlayabilir ve politikalar hazırlanırken bu meselelere daha fazla öncelik verebilir. Nihai hedef, bilinen aktörlerin düzenli faaliyetlerine toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerini dahil etmelerini ve buna daha fazla öncelik vermelerini sağlamak için bütçeleme ve planlama süreçlerini dönüŐtürmektir.

Örnek Savunuculuk Mektubu

Konu [İlgili bütçe / fon / finansal araç] da Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme'nin acilen benimsenmesi

Sayın [Kilit paydaş n/Maliye Bakanı'nın adı],

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme kurallarının [buraya ilgili bütçe sürecini yazın, örneğin bir sonraki yerel yönetim yıllık bütçesi] içine resmi olarak eklenmesini talep etmek için [örgütün, adı] adına sizinle iletişime geçiyoruz.

Toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme olarak da adlandırılan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, bütçelerin ve kamu maliyesinin toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemek için tasarlanmasını ve bunun kadınların, erkeklerin, kız çocuklarının ve erkeklerin farklı ihtiyaçları üzerindeki etkilerini dikkate almasını sağlayan bir yöntemdir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme dünya çapında kırk yıldır uygulanıyor ve [ülke / bölge vb. adını buraya girin]'de toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletmek için bu temel aracı kullanmanıza destek olmak amacıyla sizinle ve paydaşlarınızla birlikte çalışmaya istekliyiz.

Bu çerçeveyi [ilgili bütçe sürecini buraya girin, örneğin bir sonraki yerel yönetim yıllık bütçesi]'nde, bir yandan Avrupa Birliği'nin İşleyiş hakkında Antlaşma'nın her alanda kadın ve erkek eşitliğini teminat altına alan 23. Maddesi ile birlikte [ilgiliyse anayasa maddesini girin]'de belirtilen taahhütleri yerine getirmeyi sağlarken aynı zamanda kaynakların kadınların ve erkeklerin farklı ihtiyaçlarını karşılamak ve haklarını sağlamak için en iyi şekilde dağıtılmasını sağlayacaksınız. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme'nin sunduğu kanıtlanmış metodoloji ve şeffaf süreç sayesinde toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletmeye yönelik bu adım adım süreç, sıklıkla hala ayrımcılık veya hak ihlali yaşayan kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesini sağlayacak hedefler belirlemenize yardımcı olacaktır.

İlk adım olarak, [ulusal maliye bakanlığı veya ilgili kurum/kuruluş]'unuzun en üst düzeyinde kesişimsel bir çalışma grubu kurmanızı tavsiye ediyoruz; bu, mevcut bütçe döneminde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme'yi yürürlüğe koyma yetkisine sahip olan tüm [AB Komisyonu'ndaki Genel Müdürlükler/ tüm bakanlıklar/ tüm program departmanları] başkanlarının şemsiyesi altında işleyen bir çalışma grubu olmalıdır. Bu çalışma grubunun, sivil toplumun yanı sıra eşit sayıda kadın ve erkekten oluşmasını özellikle teşvik ediyoruz ve bu bağlamda, bu ilk adımın oluşturulmasında sizinle yakın çalışma fırsatı elde etmeyi bekliyoruz.

Siyasi irade ve tüm uygun düzeylerde liderlik, [burada bütçe sürecine girin, örneğin bir sonraki yerel yönetim yıllık bütçesi] tüm vatandaşların ihtiyaçlarını eşit olarak ele almasını sağlamak için gerekli olacaktır; bu dönemde liderliğiniz ve kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliğe olan siyasi bağlılığınız her zamankinden daha fazla önem taşıyor ve size güveniyoruz.

Şahsen tanışma ve bu konuyu daha ayrıntılı ele alma konusunda davetinizi bekliyoruz.

Saygılarımla, [İsim, ünvan, örgüt, tarih]

Sivil Toplumun Talep ve Çağruları

Kapsayıcı Talepler

Sizlere aşağıdakiler için çağrıda bulunuyoruz!

- Kadın-erkek eşitliğinin gerçekleştirilmesinde ilerleme kaydedilsin ve başta tüm hassas gruplar olmak üzere toplumun hedeflenen tüm gruplarında kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kaldırılınsın.
- Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi gecikmeksizin uygulayarak (BM anlaşmaları, Lizbon Antlaşması, Avrupa Temel Haklar Şartı (Madde 23.1.) ve/veya ulusal/bölgesel anayasalarımızda) belirtilen taahhütleri gerçekleştirin.
- Bütçenin tüm başlıklarında toplumsal cinsiyetin anaakımlaş tırılmasını sağlayın; bu anaakımlaş tırma faaliyet temelli ve sonuç odaklı somut programlara dönüştürülebilir ve her bir politika alanının amaç ve kapsamıyla uyumlu olmalıdır.
- Önümüzdeki 5 yıl için bir zaman çizelgesini de içeren bir eylem planı ile birlikte toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme için bir uygulama stratejisi hazırlayın ve gecikmeksizin kabul edin.

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Konusunda Özel Eylem Çağruları

Sizlere aşağıdakiler için çağrıda bulunuyoruz!

- Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Analizinin bütçe döngünüzdeki çeşitli adımlarda düzenli olarak kullanılan bir mekanizma olmasını sağlayın.
- Kadınlar ve kız çocukları [ve erkekler/oğlan çocukları, müşterileriniz/ortaklarınız/ yurttaşlarınız] alanlarındaki ihtiyaçların belirlenmesinin analizi olan Ex-Ante Toplumsal Cinsiyet Etki Değerlendirmesini kullanın.
  - Bütçe döngünüz sona ermeden önce, uyguladığınız politika, tedbirler ve bütçenin kadın-erkek eşitliğini ilerletme hedefinizi yerine getirip getirmediğini kontrol etmek için bir değerlendirme ve Ex-post toplumsal cinsiyet değerlendirmesi yapılmasını sağlayın.
  - Parlamentonun [diğer organların] önerilerini toplayın ve bütçe döngüsünün sonraki aşamalarına iyileştirme önerilerini dahil etmek için uzmanlarla, kadın gruplarının ve diğer hedef grupların temsilcileriyle kamuya açık istiş arelerde bulunun.

AKL Başkanı

Réka Sáfrány

AKL Genel Sekreteri

Joanna Maycock

Proje Koordinatörü

Mae Ocampo

Proje Yöneticisi ve Araç Kiti Geliştiricisi

Asha Allen

İletişim ve Medya Koordinatörü

Adriana Paradiso

Politika ve Savunuculuk Lideri

Mary Collins

Web ve Araç Seti Tasarımı

Alejandra Soto ve Esther Rizo

Katkıda bulunanlar

Mira Baselovic, Jessica Nguyen,
Cecilia Francisco Carcelen

Açıklamalar

AKL, bu araç setinin hazırlanmasına katkıda bulunan ve mümkün kılan Avrupa'nın dört bir yanından gelen birçok bilgili kadına özel teşekkürlerini sunar:

- Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda Uzman Çalışma Grubu üyeleri: Clara Berglund, Marion Böker, Ana Sofia Fernandes, Dr. Elisabeth Klatzer, Dina Loghin, Emma Ritch ve Janet Veitch (OBE).
- AKL Feminist Ekonomi Çalışma Grubu üyeleri ve AKL'nin destekleyici üye koordinasyonları.
- Kaynakları Kadın Haklarına Kanalize Etme projesine katkıda bulunan herkes ve öngörülerini ve konudaki uzmanlıkları ile destek veren sivil toplum örgütleri.
- Bu projenin tüm aşamalarındaki desteklerinden dolayı AKL Sekreteryası üyeleri.

Avrupa Birliği Haklar,
Eşitlik ve Yurttaşlık
Programı tarafından finanse
edilmiştir.

FONDATION
CHANEL

Bu araç seti Fondation
Chanel tarafından
sunulan destek ile
geliştirilmiştir.

**GENDER
BUDGETING**